

2018 szeptemberi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

1. – 180 éve született Hajnal Antal mérnök

Makón született Hajnal Antal (1838-1907) mérnök, a fiumei (ma: Rijeka) kikötő tervezője és építője. Tanulmányait a budapesti Műegyetemen végezte, gyakorlati működését Békéscsaba városi mérnökeként kezdte, majd magánmérnökként folytatott földmérési és vízrendezési munkálatokat. 1867-ben állami szolgálatba lépett, s a Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztériumban dolgozott. 1877-ben megbízást kapott a fiumei kikötő tervezési és építési munkálatainak vezetésére, s e munkát 1889.-től mint miniszteri osztálytanácsos, majd mint a magyar királyi tengerészet műszaki ügyeinek vezetője haláláig irányította.

1. – 125 éves az Elektronika című tantárgy hazai oktatása

A magyar Vallás és Közoktatási Minisztérium 1891-ben engedélyezte, hogy a budapesti Műegyetemen az Elektronika tanszéket megszervezzék. 1893. június 11-én kinevezték Zipernowsky Károly (1853-1942) gépészmérnök, fizikus, és sikeres feltalálót az egyetemen alakított Elektrotechnika tanszék tanszékvezető egyetemi tanárának. A párhuzamos kapcsolású, tetszőleges áttételű váltakozó-áramú induktorokon alapuló áramelosztó rendszer hazai apostola, aki közben a Magyar Tudományos Akadémia levelezőtagja lett, az 1893/94-es tanévben megkezdte a tényleges oktatómunkát. Zipernowsky megvált a Ganz gyártól, és a továbbiakban tevékenységét az oktatásban és a tudományos közéletben folytatta.

5-6. – Miskolci tudományos konferencia

Miskolci Egyetem Innovációs és Technológia Transzfer Centruma rendezi az immár 32. microCAD - nemzetközi tudományos konferenciát. Információ: www.uni-miskolc.hu/~microcad

7. – 160 éve született Andreich János mérnök

Galagonyáson (Glogon) született Andreich János (1858-1930) bányamérnök. A selmecebányai bányászati és erdészeti akadémia elvégzése után tanársegéd lett. Üzemi működését a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nél kezdte meg, ahol rövidesen vezető állásba került. 1895-ben a zsilvölgyi szénbányák igazgatója, 1907-től az állami szénbányászat vezetője lett. Kezdeményezője a Bányászati és Kohászati Irodalom pártoló Egyesület (a későbbi Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület) megalakításának. Számos szakcikket írt a Bányászati és Kohászati Lapokba.

10-11. – Építőmérnöki konferencia

Az Institution of Civil Engineers (ICE) a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) és a Magyar Tanácsadó Mérnökök és Építészek Szövetsége (TMSZ) idén is meghirdette a Tierney Clark Díj pályázatát. Díjat a tervezés, előkészítés, lebonyolítás és megvalósítás során legjobbnak bizonyuló építőmérnöki alkotás kap. Az MMK és az ICE Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Dísztermében rendezi az Építőmérnök 200 logójú rendezvényét, ahol is több kiváló előadás, pályamű-ismertetés mellett átadásra kerülnek a 2018. évi Tierney Clark Díjak is. Bővebb információ: www.mmk.hu

11. – 90 éve született Haszpra Ottó mérnök

Budapesten született Haszpra Ottó (1828-2012) vízépítő mérnök, akadémikus, a BME Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézete volt igazgatója. A többszörösen kitüntetett kutatóprofesszor nem csak műszaki tudományos tevékenységéről, hanem az eszperantó nyelv terjesztése iránti elkötelezettségéről is ismert volt. Ő alkotta meg a magyar-eszperantó szótárt.

11. – 110 éve született Szalontay Valér mérnök

Budapesten született Szalontay Valér (1908-1987) gépészmérnök, közlekedési mérnök. 1957-1965. között a Vasúti Tudományos Kutató Intézet tud. főmunkatársa, műszaki osztályvezető-helyettese. 1963-tól a közgazdaságtudományi egyetemen a „közlekedéstechnika” tantárgy előadója. 1956-tól vezette a Közlekedési Közlöny technikai szemle rovatát.

12. – Atomenergetikai továbbképzés

A BPMK az atomenergetikai területén jogosultságot szerzett és az érdeklődő mérnökök számára az aktuális ágazati jogszabályi környezet, a szabványok és az ezek változásairól évente egy alkalommal Budapesten szervez továbbképzést. Idei témakörök: új atomerőművi blokkok engedélyezése; hatósági feladatok, szabályozási háttér; létesítmény-, és rendszerelem-szintű hatósági eljárások. A felkért előadók: Hullán Szabolcs, Boros János és Tóth András. Bővebb információ: www.bpmk.hu

12-14. – Elektrotechnikai vándorgyűlés

Stephen Hawking (1942-2018) elméleti fizikus egyik nagyon fontos gondolata volt, hogy a tudomány és a technológia olyan mértékben befolyásolja a jövőnket, hogy a társadalmakban muszáj lesz mindenkinek tisztában lennie bizonyos alapvető tudományos tényekkel, hogy képesek legyünk olyan döntéseket meghozni, amelyektől továbbra is élhető lesz a jövőnk. Ezt követve, a Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) „Úton a Tiszta Energia felé – 125 éves a magyar villamos energia elosztás” mottóval Visegrádon rendezi a 65. vándorgyűlést, konferenciát és szakmai kiállítást. Információ: <http://vandorgyules.mee.hu>

13-15. – Erdészeti és faipari szakvásár

Tizedik alkalommal kerül megrendezésre az innoLignum Sopron erdészeti és faipari szakvásár és szakmai rendezvénysorozat. A helyszín: NOVOMATIC Aréna és környéke. Témakörök: - Erdészeti és faipari gépek (nagyipari és kisipari gépek, szerszámok, traktorok, terepjárók, quadok); - A fa felhasználása (készházak, tetőszerkezet, épületasztalos ipar, lap-lemezipar, felületkezelő anyagok, vasalat- és szerelvénygyártók, bútorigipari cégek, parketták, szaunák, lépcsők, szoftverek); - Energetika és tüzeléstechnika (fa és pellet tüzelésű kályhák, kazánok, biotüzelés, megújuló energia); - Játszóterei faeszközök, utcabútorok, fa kerti bútorok. Információ: www.innolignumsopron.hu

13. – 275 éve született Rausch Ferenc matematikus

Az ausztriai Prellenkirchenben született Rausch Ferenc (1743-1816) matematikus. Tanulmányait Pozsonyban végezte, 1761-ben jezsuita, majd a bécsi Theresianum tanára lett. A rend feloszlata után világi pap, s 1777-től a budai (később pesti) egyetem bölcsészeti karán a gyakorlati mértan (v. alkalmazott felsőbb mennyiségtan) tanára, s mint ilyen az 1782-ben megszervezett Mérnöki Intézet (Institutum

Geometrico- et Hydrotechnicum) legfontosabb tárgyainak előadója, 1792-ben rektor. 1800-tól 1803-ig a pozsonyi akadémia aligazgatója, később pozsonyi kanonok és a győri tankerület főigazgatója volt. Számos matematikai, földmérési és más műszaki tankönyvet írt. Tudománytörténet szempontjából jelentős kéziratok a budapesti Egyetemi Könyvtárban vannak. Könyvei nem csak elméleti megfontolásokat tartalmaznak, a mérések gyakorlati végrehajtásához is útmutatást adnak.

13-14. – Minőségügyi konferencia

Az ISO 9000 Fórum Egyesület „MINŐSÉG – VERSENYKÉPESSÉG – EMBEREK – a minőségügy jövője az Ipar 4.0 tükrében” mottóval Balatonalmádiban rendezi a 25. nemzeti konferenciáját, ahol szakmai előadások, és a jó gyakorlatok bemutatása várja az érdeklődőket. Információ: www.isoforum.hu

13-14. – Informatikai szakember-találkozó

Informatikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) Sárváron (Spirit Hotel) rendezi a digitális gazdaság legfontosabb szereplőinek MENTA logójú, immáron 25. konferenciáját. Információ: www.ivsz.hu

13-14. – Hegesztési felelősök tanácskozása

A Magyar Hegesztés-technikai és Anyagvizsgáló Egyesülés (MHTE) idén is Hajdúszoboszlón rendezi a hegesztési felelősök immáron 20. országos tanácskozását. Információ: www.mhte.hu

15-16. – Kulturális örökség napjai

Franciaország 1984-ben kitalálta, az Európai Tanács felkarolta és hazánk is csatlakozott a minden év szeptemberének harmadik hétvégéjén tartandó Kulturális örökség napjai programokhoz. „Örökségünk Európában” az idei mottó. A cél – a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, ingyenesen megtekinthetővé tenni az emlékhelyeket, műemlékeket – továbbra sem változott. Információ: www.oroksegnapok.hu

16. – 125 éve született Szent-Györgyi Albert biokémikus

Budapesten született Szent-Györgyi Albert (1893-1986) Nobel-díjas tudós. Hollandiai, németországi, angliai és amerikai egyetemeken dolgozott. 1928-ban hívta meg Klebelsberg Kunó kultuszminiszter a szegedi egyetemre. Katedráját 1930-ban foglalta el, és folytatta korábban megkezdett kutatásait a biológiai oxidációs folyamatok mechanizmusával és az általa felfedezett C-vitaminnal kapcsolatban. Nagyon jelentős volt annak a felfedezése, hogy a szegedi zöldpaprikában különlegesen nagy az aszkorbinsav koncentrációja. Ez lehetővé tette, hogy addig elképzelhetetlenül nagy mennyiségben állítsák elő, és mind biológiai, mind pedig kémiai szempontból világszerte sokrétű kísérleteket végezzenek vele.

16. – 100 éve született Gagy Pálffy András mérnök

Az erdélyi Godinesdben (Gedénfalva románul Godinești) született Gagy Pálffy András (1918-1988) Kossuth-díjas bányamérnök. A temesvári műegyetemen bánya- és kohómérnöki oklevelet szerzett. A Nagybánya-hoz tartozó Kereszthegyi bányában kezdte munkáját. Tatabánya és Sopron után 1945-től Recskén főmérnök, ahol 1948-tól kezdve érckutatási programokat is irányított. 1951-1964 között a Bánya- és Energiaügyi, majd a Nehézipari Minisztérium érc- és ásványbányászati főosztályvezető-helyetteseként készítette az ércek és ipari ásványok távlati kutatási és fejlesztési terveit. Mintegy 20 új érc- és ásványelőkészítő-mű és bányauzem technológiai fejlesztése fűződik tevékenységéhez, pl. a rudabányai vasérc, a gyöngyöSOROSZI ólom-cinkérc és az úrkúti mangánérc termelése és

feldolgozása, továbbá a nagyipari méretű ásványbányászat és ásvány-előkészítés létrehozása az üveghomok, perlit, fluorit, bentonit, kovaföld, zeolit és ipari dolomit termelésében. 1964-től az Országos Érc- és Ásványbányák igazgató-helyettese, 1979-től az 1984. évi nyugdíjazásáig igazgatója. Kidolgozta a recski mélyszinti ércesedés kutatását és feltárását, továbbá a hasznosítás műszaki-gazdasági koncepcióját. A Magyar Tudományos Akadémia föld- és bányászati tudományok osztálya bizottsági tagjaként számos tudományos helyzetképet készített a bányászatról.

16. - 110 éve született Keszler Gyula mérnök

Tapolcán született Keszler Gyula (1808-1976) gépészmérnök, közlekedési mérnök, c. egyetemi tanár, a műszaki tudományok kandidátusa. A hazai műszaki felsőoktatásban elsőként alakította ki a vasúti járművek javítástechnológiájának, majd a gépjárművek, az építő- és anyagmozgató gépek javítási-fenntartási technológiája feldolgozását.

18-19. – Autóipari konferencia és gyárlátogatás

Az idei, immáron 7. regionális autóipari beszállítói konferenciát Kecskeméten rendezik. Az első nap a régió gépjármű és alkatrészgyártó cégeinek ismert szakemberei tartanak előadásokat a gépjárműipari minőségirányítási és beszerzési aktualitásairól és trendjeiről. A rendezvény második napján a résztvevők üzemlátogatáson vehetnek részt a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. kecskeméti gyárában, valamint ezzel párhuzamosan a résztvevőknek lehetőségük lesz feltenni kérdéseiket, melyeket az előadók pódiumbeszélgetés formájában vitatnak meg a közönséggel és egymással. Információ: <http://qfd.hu>

24. – 160 éve született Kőszegi Károly mérnök

Baján született Kőszegi Károly (1858-1919) mérnök, feltaláló. Az 1907-ben konstruált talajmarógépet Németországban gyártották, és az ekés művelés helyett alkalmazták.

24. – 130 éve született Vladár Endre mérnök

Bián született Vladár Endre (1888-1967) gépészmérnök, tanszékvezető tanár. 1911-től a magyaróvári gazdasági akadémia műszaki tanszékén tanársegéd, 1917-ben rk. tanár, 1926-ban okleveles r. tanárrá lépett elő. A magyaróvári Gépkísérleti Állomásnak 1918-tól volt vezetője. 1931-től a keszthelyi gazdasági Akadémián nyugállományba vonulásáig ugyancsak a műszaki tanszéket vezette.

24. – 110 éve született Schöner Ervin mérnök

Budapesten született Schöner Ervin (1908- 1982) Ybl-díjas építészmérnök. Tervező vállalatoknál eltöltött éveinek jelentősebb produktumai: Zsombolya úti lakótelep, Béke úti lakóházak, Róna utcai lakótelep, továbbá számos iskola, ill. kórház Győrben, Pécsen, Nyíregyházán, Szekszárdon stb.

25. – 170 éve született Süss Nándor

A németországi Marburgban született Süss (ejtsd: züssz) Nándor (1848-1921) műszerkészítő, a magyar finommechanikai ipar és a hazai műszerészképzés megalapítója. 1876-ban a kolozsvári egyetem meghívására jött hazánkba, az Egyetemi Mechanikusi Állomás megszervezésére és vezetésére. A Süss-féle Precíziós Mechanikai Intézetből fejlődött ki a későbbi Magyar Optikai Művek. Termékeny konstruktőr és kiváló oktató volt. Intézetének hírét az 1890-ben készült az Eötvös-inga alapozta meg. Süss műszerei több hazai és külföldi kiállításon sikerrel szerepeltek. Az 1896. évi millenniumi kiállításon

az intézet fizikaoktatást segítő- és más taneszközein kívül számos geodéziai, erdészeti és egyéb műszerét is kiállították. Az 1900. évi párizsi világkiállításon egyik szintezőműszerüket aranyéremmel tüntették ki.

25-26. – Internet konferencia

Siófokon rendezik az Internet Hungary 2018, az IT munkatársai, az Internet-felhasználók és szolgáltatók immáron 19. konferenciáját. Információ: www.internethungaria.hu

26-29. – Kódizájn technológia kiállítás

A „kő szektorban” érdekelt építészet és dizájn szakemberek számára az idei év legfontosabb eseménye a MARMOMAC logójú találkozót. Az 53. nemzetközi kő-, design- és technológia kiállítást és konferenciát idén is a veronai vásárcsopontban rendezik. Információ: www.marmomacc.com

26. – 100 éves a budapesti Gellért Gyógyfürdő és Szálloda

1918. szeptember 26-án, az 1894-ben kisajátított, majd lebontott ún. sáros fürdő helyén a főváros által épített – Sebestyén Artúr (1868-1943) építész, Hegedűs (eredetileg Geiger) Ármin (1869-1945) építész és Sterk Izidor (1860-1935) építész által 1909-1918 között, késő szecessziós stílusban tervezett – Gellért Gyógyfürdő és Szállodát átadták rendeltetésének.

27-28. – Bányagépészeti és bányavillamossági konferencia

A Bányagépészet a műszaki fejlődésért alapítvány, az MMK Szilárdásvány-bányászati Tagozat és az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság támogatásával Balatongyörökön rendezik az immáron 51. Bányagépészeti és bányavillamossági konferenciát. Információ: www.banyagepeszalapitvany.hu

28. – Épületgépészeti Tervezői Konferencia

A Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Épületgépészeti Tagozata és a Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara harmadik alkalommal Budapesten (Lurdy Konferencia- és Rendezvényközpont) rendezik meg az Épületgépészeti Tervezői Konferenciát, amellyel a tervezői szakterületen tevékenykedők szakmai továbbképzését szándékozik segíteni. Tervezői-, és üzemeltetői előadások keretében jelentős megújuló-energiás épületgépészeti rendszerek bemutatására, az üzemeltetési tapasztalatok elemzésére kerül sor, kiemelve a tervező innovatív gondolkodásának jelentősége. A rendezvény lehetőséget biztosít a szakma szereplőinek, tervezőknek, gyártóknak, forgalmazóknak és kivitelező vállalkozásoknak kötetlen szakmai konzultációra is. A rendezvényen való részvétellel a kollégák teljesíthetik az éves továbbképzési kötelezettségüket, de látogatói jeggyel azok is részt vehetnek, akik már voltak továbbképzésen, így az előzetes felméréseink alapján 300-350 tervező kolléga részvételére lehet számítani. A rendezvényen való részvételhez előzetes regisztráció szükséges. Információ: www.mmk.hu

30. – 110 éve született Cserba Dezső mérnök

Újpesten született Cserba Dezső (1908-1983) Ybl-díjas építésmérnök. 1934-ben I. díjat nyert - társszerzővel - a Magyar Mérnök és Építész Egyletnek a Vigadó tér és a kapcsolatos korszakasz forgalmi és esztétikai megoldására kiírt tervpályázatán. A Lakóépület-tervező vállalat tervezőjeként meghatározó szerepe volt az első nagy lakótelepek kialakításában. Alapító tagja és alelnöke volt a Magyar Építőművészek Szövetségének.

30. – 150 éve született Pfeifer Ignác mérnök

Szentgálon született Pfeifer Ignác (1868-1941) vegyészmérnök, műegyetemi tanár, aki 1922-től az Egyesült Izzó kutatólaboratóriumát vezette. Vezető szerepe volt abban, hogy a magyar izzólámpagyártás világszerte elterjedt produktumokkal dicsekedhetett, köztük a kripton-töltésű izzólámpával. Nagy jelentőségű munkát végzett a világítástechnika mellett a víztechnológiai és energetikai kutatásokban is. Kidolgozta a kazán-tápvizek lágyítására szolgáló mészsódás eljárást. A Magyar Kémikusok Egyesületének 1926-tól haláláig volt az elnöke, a Magyar Chemiai Folyóirat és a Kémikusok Lapjának szerkesztőségi tagja volt. Évekig szerkesztette a Kazán- és Gépújságot. Főként víztechnológiai, energetikai és az izzólámpákkal kapcsolatos kémiai és fizikai kérdések foglalkoztatták. Az ipari vizek keménységének vizsgálatára vonatkozó módszerét, az ún. Wartha-vizsgálatot ma is használják.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök